

Bloc de notes

ARTURO PÉREZ REVERTE, PEPE BONO, EL 2 DE MAYO I LA FORMACI3N DEL ESPÍRITU NACIONAL

JOSEP MARIA QUINTANA

També nosaltres, els menorquins de la meua generaci3, quan érem fillets i anàvem a l'escola, escoltàvem de boca del mestre els elogis dels herois del 2 de maig que, a Madrid, se revoltaren contra l'invasor francès i posaren fi al regnat de José I, el germà de Napole3 (Pepe Botella en la versió popular).

Era una data cabdal -ens deien de la hist3ria d'Espanya, d'aquesta Espanya (si és possible "centrista") que tantes delícies fa entre socialistes i populars. Avui, si és que algú encara ho dubtava, per fer carrera en el PP o en el PSOE (en aquest punt no hi ha gaire diferències) cal apuntar-se a un curs accelerat de centrisme i d'espanyolisme, un curs del qual n'és un mestre consumat el futur president del Congrés dels diputats (si és que guanyen els socialistes), l'inclic Pepe Bono, aquest personatge garlaire i indiscret, venedor contumaç d'un elixir fet d'essències extretes de l'espanyolisme tardocatólic més ranci, el

qual, si continua prodigant les seves fantasmades arreu del país, aviat comprometrà -i no poc- el futur del president del Govern.

Però parlava dels herois del 2 de mayo a Madrid, aquells que "dieron una lecci3n a los gabachos", com ens deia el professor de la Formaci3n del Espíritu Nacional, la camisa blava i l'americana blanca sempre a punt, encara que aquesta només se la posava els dies de festa gran, com aquest 2 de mayo, que, probablement per ser el dia que els espanyols donarem una lliç3 als francesos és la festa de la Villa de Madrid, la capital del regne, com diu molt bé l'article cinquè de la nostra Constituci3.

Ningú no ens explicava, però, que, amb aquesta gesta hist3rica, els herois de l'Espanya profunda (avantpassats segurament de Pepe Bono), decidiren canviar un rei imposat (d'aix3 no hi ha dubte) per un de desitjat, Ferran VII, una mena d'inútil total que l'únic que pretenia era apagar tots els focs que la Il·lustraci3 havia encès en els cors dels esperits més lúcids de l'època, per tornar als principis despòtics del segle XVIII i tallar de soca-rel tots els brots de liberalisme democràtic que el segle XIX infantava.

I algú em demanarà que per què ho dic, aix3, avui. Doncs perquè he llegit una notícia que m'ha fet recordar la hist3ria d'Espanya que ens explicaven a nosaltres, els fillets de postguerra, en una aula sense més additaments que una pissarra negra, el pupitre del mestre sobre la taula, un santcris penjat a la paret i també un mapa provincial d'Espanya, d'aquesta Espanya nostra que, com ha dit Pepe Bono en un debat amb Artur Mas, és l'única naci3, perquè totes les altres són un invent. Bé, Bono no ha dit exactament aix3, ha dit que "totes" ho són, un invent, oblidant-se de la seva (que també és la meua), la naci3 espanyola, que jo sempre he admès i estimat, però que si retorna -com sembla que inevitablement retorna- la cantarella que durant anys i panys ens feien escoltar el mestre, l'hermano i el professor de Formaci3n del Espíritu Nacional -que en res no es diferencia de la que avui ens predica Pepe Bono-, segurament acabaré per avorir.

La notícia, però, que m'ha impulsat a parlar d'aix3 no és la provocativa declaraci3 de Pepe Bono, sin3 la darrera novel·la que acaba de publicar Arturo Pérez Reverte, "Un dia de cólera", la qual, com totes les d'aquest

autor, suposo que serà aviat un best-seller, circumstància que em fa d'all3 més feliç, perquè a la fi tots els espanyols de bé -aquests que, ja siguin conservadors o socialistes, cerquen el seu especial "Eldorado" en el centre i en l'espanyolisme-, podran descobrir que, amb la hist3rica vict3ria del 2 de mayo contra el que era aleshores l'exèrcit més poder3 del món, tot i la grandesa de la gesta (que aix3 no ho nega ningú), "Es va perdre [a Espanya] una possibilitat". "Hi havia caps lúcids -ha declarat Pérez Reverte a La Vanguardia-, que volien sortir de l'endarreriment, de la incultura, del fanatisme exaltat d'uns capellans i d'uns reis incapaçs i corruptes. Aquest dia i aquesta guerra van fer que aix3 [la voluntat de sortir del fanatisme, de la incultura i de la corrupci3] estigués en el bàndol de l'enemic, i va tancar una porta al progrés i a la llibertat. Paradoxalment -acaba afirmant Pérez Reverte-, una jornada admirable en si ens va deixar inútils per a la modernitat."

És un consol que, davant aquesta mena de patriotisme ranci que sembla que ho hagi d'enlairar tot, un escriptor tan popular com Arturo Pérez Reverte expressi en una novel·la idees com aquesta que acabeu de llegir

Quid pro quo

SANT JOAN DELS HORTS

JOSEP PORTELLA COLL

Ja fa 36 anys que es fa l'exposici3 de diorames nadalencs. No duc el compte d'anys que fa que vaig entrar al grup de dioramistes, potser 12 ó 13 anys. L'exposici3 és la més visitada de totes les que es fan a Menorca. Ja fa mesos que vam decidir que enguany la dedicariem preferentment a les ermites i les esglésies rurals de Menorca. En aquestes que vaig pensar crear l'estampa de l'església de Sant Joan dels horts, o de Sant Joan de Carbonell. Hi vaig passar tot un hivern, entre les runes d'aquella església, amb mon pare i dos germans, en Damià i en Joan. Potser seria l'hivern de 1974, o abans. Va ser quan es va obrir una carretera nova per aquells paratges i nosaltres feiem les parets seques a cada banda. Els migdies anàvem a dinar entre les pedres de l'antiga església, i feiem

No duc el compte d'anys que fa que vaig entrar al grup de dioramistes, potser 12 ó 13 anys

Vaig pensar crear l'estampa de l'església de Sant Joan dels horts, o de Sant Joan de Carbonell

la migdiada a cobert del mal temps. Va fer molt de fred, aquell hivern. Possiblement van ser aquests records que em van impulsar a escollir l'església de Sant Joan com a tema del diorama d'enguany. Per aix3, fa unes setmanes hi vaig tornar: per prendre mides i fer algunes fotografies que em permetessin fer la maqueta. No va poder ser. Tot l'interior de l'església estava apuntalat amb un bosc de columnetes de ferro. L'exterior estava voltat i cobert amb una estructura d'obres. No vaig poder fer fotografies d'interès. La sorpresa va ser majúscula. A mesura que ho descobria, recordava que havia llegit alguna cosa en el diari: un particular havia comprat les runes. El prop3sit era convertir la vivenda auxiliar i sagristia en residència i rehabilitar l'església a la forma original no sé molt bé per a quina utilitat. La residència nova ja està molt avançada, la recuperaci3 del temple en desús ja sembla molt més endarrerida. Sup3s que la residència no entrarà en ús fins que no s'hagi acabat la rehabilitaci3 de l'església. Naturalment que el fet em va fer reflexionar sobre els canvis d'ús dels edificis hist3rics de valor. Finalment, en Josep Lluís Torres, el conseller, em deixà documents d'un treball seu d'arquitectura per poder fer-me amb la idea de l'edifici que el diorama havia de reproduir.

SVETLANA, PERDÓNANOS

LUIS MENA COLLADO

Si, perdona a esta sociedad española que ha perdido el tono moral y contempla con obsceno regodeo en la "telebasura" el sufrimiento de los demás, repantingada en el sofà del salón comedor.

Perdona a los directivos de las cadenas de televisi3n privadas y a sus departamentos de mercadotecnia por prescindir de toda consideraci3n moral y mirar fascinados, como el conejo a la serpiente, al "share", a la cuota de pantalla, de audiencia que, al aumentar, asegura el incremento de la publicidad contratada y, con ello, el beneficio empresarial.

Perdona a los guionistas de esos espacios televisivos infectos que animan, incitan a los telespectadores a meter sus morbosas narices en las vidas, casi siempre modestas y desgraciadas de los protagonistas/víctimas del programa.

Perdona a las presentadoras, ávidas de notoriedad y de jugosas remuneraciones que acosan a las víctimas, previamente seleccionadas entre las que prometen más morbo, para que se reconcilien delante de las cámaras, sabiendo de antemano que esa clase de reconciliaci3, muy

forzada, en la mayor parte de los casos es falsa y provisional.

Perdona también a los poderes públicos de este país por promover después de tu cruento sacrificio, pobre y desgraciada joven rusa, solamente la autorregulaci3, cuyos efectos van a durar tanto como una bolsa de caramelos a la puerta de un colegio. Habrá una cierta contenci3 durante un corto espacio de tiempo y después volveremos a las andadas. Tan sólo la regulaci3 legal cohercitiva, con sanciones, puede moderar el desmadre moral que ha llevado a la muerte de Svetlana.

Perdónanos a todos, responsables y consentidores por omisi3n de la infecta programaci3 de algunas cadenas privadas. Viniste a este país obligada por la necesidad y en busca de un futuro mejor para ti y para los tuyos. Puede ser que llegares también ilusionada por la imagen ilusoria y folkl3rica que una joven rusa de familia humilde pudiera tener de España.

No es fácil pedirte que perdones al maltratador, sádico y finalmente asesino en cuyas redes fuiste a caer. No resulta tampoco sencillo que perdones a los responsables de la fallida trampa televisiva que te montaron, con la falsa promesa de una agradable sorpresa para ti que resultó ser la presencia en el programa de un

maltratador y la insidiosa incitaci3n a que te reconciliases con él.

La sociedad española actual, Svetlana, dedica poco tiempo a reflexionar sobre moral, sobre ética o sobre la probidad o perversi3n de las conductas.

Está gravemente intoxicada por el consumismo compulsivo, por la velocidad temeraria y tantas veces criminal en carretera; contaminada por la tradici3n machista que conduce a la violencia de género. Dedica excesivas energías, tiempo y recursos económicos a objetivos tan poco nobles como el fútbol profesional. Está afectada de narcisismo -todos jóvenes, todos guapos- que engorda las cuentas corrientes de los profesionales, autorizados o no, de cirugía estética. Y, desde luego, y de este sucio negocio has sido tú una de las numerosas víctimas, conocidas o no, amenazada por la inmundicia televisiva; tan presente, tan agresiva en la pequeña pantalla, en la caja tonta que, de verdad, en la mayor parte de los casos entonces y pervierte al televidente que no selecciona los programas y que abusa de ella.

Por último, Svetlana, perdona a "los que entienden de leyes" y no se han parado a pensar que lo acontecido en el espacio televisivo que, presuntamente, fue el desencade-

nante de la tragedia que te costó la vida, puede lesionar un derecho que protege y reconoce la Constituci3n Española en su Título I, Capítulo Primero, Artículo 13, en correspondencia con el Artículo 18 del mismo cuerpo legal.

Artículo 13: Los extranjeros gozarán en España de las libertades públicas que garantiza el presente Título...

Artículo 18.1: Se garantiza el derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen.

El Código Penal también tiene algo que decir a este respecto: Artículo 199.2: El profesional que, con incumplimiento de su obligaci3n de sigilo y reserva, divulgare los secretos de otra persona, será castigado con la pena de prisi3n de uno a cuatro años, multa de doce a veinticuatro meses e inhabilitaci3n especial para dicha profesi3n por tiempo de dos a seis años. El agravio máximo infligido a Svetlana en nuestro país, la pérdida de la vida, justificaría plenamente el que desde instancias gubernamentales, jurisdiccionales o profesionales se tomara en consideraci3n lo anteriormente indicado y se iniciase un procedimiento clarificador de lo sucedido, con el fin de apurar, en su caso, las responsabilidades que pudieran derivarse de este trágico suceso.